

[Aksel Møller.]

af disse millioner kan finde sted i befolkningen, så længe al faglært arbejdskraft er beskæftiget, uden enten at måtte føre til en omflytning, en planøkonomisk omflytning af arbejdskraften eller en inflation og stigende lønniveau og stigende omkostningsniveau? Jeg ved godt, at man f. eks. for mejeriernes vedkommende — dette projekt, som stadigvæk føres i marken som illustration til genopbygningsfondens vel-signelser — peger på, at man kan billigere produktionen. Men hvad nytter det, at man kan billigere produktionens tekniske indretning, hvis man samtidig har nået det resultat gennem konkurrence om arbejdskraften, at man har presset lønniveauet i vejret? Og lønniveauet fastsættes jo ikke efter summen af det samlede antal arbejdere, men efter summen af det samlede antal faglærte arbejdere. Hvis staten direkte eller indirekte skal medvirke til en udvidelse af pengemængden, til, som den højtærede handelsminister sagde, en forøgelse af likviditeten i samfundet, så må det efter min opfattelse være en forudsætning, at denne politik først føres, når den økonomiske konjunktur går over stag og tager retning mod depression. Det vil sige, at den politik, den højtærede handelsminister anbefaler i dag, kan være rigtig under andre vilkår, og den vil få mit partis støtte, den dag depressionen sætter ind, men den kan ikke få mit partis støtte, så længe det økonomiske liv arbejder under en højkonjunktur.

Den højtærede handelsminister sagde, at hvis vi ikke fulgte den tankegang, den hans politik bygger på, ville vi komme til at stå overfor rentestigning og kreditindskrænkning, som ville hindre genopbygningen. Det forekommer mig, at den højtærede minister ville have haft et stærkere argument end denne påstand, hvis han havde kunnet give os nogle talmæssige oplysninger om den faktiske stilling med hensyn til bankernes likviditet. Jeg skal gerne bidrage til denne diskussion med nogle talmæssige oplysninger.

Såvidt jeg kan se, er bankernes likviditet god. Såvidt jeg kan se, er denne gode likviditet ikke bare et resultat af de senere måneders udvikling, som den højtærede handelsminister forklarede os, et resultat af forskydninger i Marshallplanens virkninger og en relativt forøget eksport. Nej, den har i virkeligheden ret dybe rødder. Hvis vi ser på situationen i 1948 i oktober måned, hvorom den højtærede handelsminister for et øjeblik siden i sin tale sagde, at likviditeten på det

tidspunkt var meget, meget stram, så viser tallene, at han havde ret. Af den samlede kassebeholdning på lidt over 1 milliard kr., som bankerne rådede over, var godt og vel 700 mill. kr. bundet, og der var virkelig lavvande i kassen. Regeringen besluttede sig da også i december 1948 til at komme bankerne til hjælp ved en frigivelse af halvdelen eller godt og vel halvdelen af de bundne reserver, og resultatet blev, at bankernes likviditet steg ganske betydeligt; de havde på det tidspunkt ca. 1 milliard kr. i samlet kassebeholdning, og de fik altså en betydelig forøgelse ved frigivelsen af de ledige penge. Hvordan er situationen nu i oktober 1949? I oktober 1949 er for det første den samlede kassebeholdning større end på noget af de to tidspunkter, jeg har nævnt til sammenligning. I oktober 1949 er kassebeholdningen 1 133 mill. kr. Heraf er der bundet 347 mill. kr., og det er dem, hvorom kampen drejer sig i øjeblikket i det høje ting. Det vil sige, at der til disposition er 786 mill. kr., og det er det største beløb, der har været til rådighed på noget tidspunkt indenfor den periode, jeg her har omtalt.

Jeg synes altså ikke, at den højtærede minister i bankernes situation, ved at henvise til bankernes kasser, kan hente et argument for at lade den lov udløbe, som gælder i øjeblikket.

Men så kunne man naturligvis spørge — og det gjorde den højtærede minister jo også —, om der ikke er et argument at finde i vor almindelige stilling, i samfundets kassebeholdning. Må jeg om det gøre nogle bemærkninger. Hvis man gennemlæser kommentarerne til nationalbudgettet for 1949, når man til det resultat, at der er et netto-salg af fremmed valuta over nationalbanken, og der finder en opslugning sted over statsfinanserne, og disse to beløb kan til sammen sættes til et nettobeløb af 250 mill. kr. Dette resultat er altså opnået ved, at befolkningen delvis i alt fald har betalt stigende priser for de varer, der er finansieret med fremmed valuta, og — for så vidt angår statskassens opslugende virksomhed — med, at den har betalt højere skatter og afgifter end strengt taget nødvendigt. Men hvilken værdi har nu alle disse ofre i pengepolitisk henseende haft, når man frigiver 350 mill. kr.? Jeg kan ikke få øje på nogen motivering for at skulle overbalancere statsregnskabet, når man samtidig stiller nye kreditmidler til disposition, end ikke når man regner med, hvad den højtærede minister jo har ret i, at disse kreditmidler i reglen ikke går direkte ud i forbrugs-lån, men skal gå omvejen gennem investering.